

FÖRORD

HEMLIGHETEN

Yasmin var en hemlighet. Skälet var rätt enkelt: det skulle inte ha gått att berätta för vänner och släktingar vem hon var (och är). Det skulle ha varit nästan omöjligt att få henne att framstå i rätt dager, som något annat än ett hjälplöst offer, och det skulle ha varit nästan omöjligt att få mig att framstå i annat än fel dager, som den gode samariten. Det var inte alls så det var. Det är inte alls så det är.

Vad som hände – eller snarare varför det hände – är svårt att sätta fingret på, men vad som hände var att en man som närmade sig medelåldern och en tonårsflicka som råkat ut för en ohygglig olycka blev mycket goda vänner utan att före olyckan ens ha känt till varandra. Det som därefter hände var att jag pluggade tillsammans med Yasmin genom hela gymnasiet, eftersom hon under större delen av sin gymnasiegång var sängbunden på grund av ett elakartat sittsår och därför inte kunde närvara på lektionerna. Jag kom hem till henne några gånger i veckan, alltid vid ettiden på eftermiddagen, och så pluggade vi olika ämnen hon hade läxor i, skrev uppsatser (jag utmanade henne, hon dikterade, jag skrev) och mycket annat. Jag läste Christopher Reeves självbiografi högt för henne, vi lyssnade på musik, vi såg konst-åkning på TV, vi såg filmer på video och framförallt pratade vi, i timmar och timmar.

De här eftermiddagarna hos Yasmin kom att bli en märklig tillvaro i en annan värld. Yasmin skapade en egen värld inom sitt rums fyra väggar, där hon låg sängbunden och knappt alls kunde delta i världen utanför. I den världen lärde hon mig något ofantligt mycket viktigare än vad jag lärde henne i de olika skolämnena - hon lärde mig att få perspektiv på tillvaron, att se vad, och hur och varför, som i själva verket är värdefullt i livet. Hon skänkte mig ett bättre omdöme. Hon lärde mig att glädjas åt det lilla och att fördrå det stora och svåra. Hon lärde mig allt detta utan att ha en aning om det, för hon gjorde det inte medvetet. Hon lärde mig det genom att vara en tonårig människa som för all framtid berövats sin livsdröm men som ändå hade hela livet framför sig och som därför var tvungen att hitta ett nytt sätt att leva - och som drabbad av en ohygglig olycka måste lära sig

att se tillvaron i ett annat ljus. Det sättet smittade av sig på mig i form av en förmåga att se saker och ting i ett nytt och annorlunda perspektiv och i form av ett förhållningssätt inför tillvaron som jag aldrig annars skulle ha fått men som i slutändan är en källa till sinnesro, helt enkelt därför att jag mycket påtagligt fick lära mig inse att inga problem eller bekymmer, inte ens de ständiga, förmår omintetgöra tillvaron om man inte tillåter dem att göra det. I sin oupphörliga och mycket svåra och mycket långsamma men i slutändan enastående framgångsrika kamp för att återta sitt liv, lärde Yasmin mig, som fått vara med om hela resan från och med det att hon kom hem från sjukhuset, mer än någon annan människa har gjort.

Det hör inte till vardagen att man träffar en människa som Yasmin i den situation i vilken hon befann sig. De allra flesta gör det aldrig och de allra flesta går därför miste om den omskakande och mycket värdefulla livslektion en människa som Yasmin kan ge en. Men det finns ett sätt till att få den livslektionen. Det är bara det näst bästa sättet, men det finns i alla fall ett till. Det sättet håller du just nu i din hand.

-- Anders Bellis

INLEDNING

De gamla tåspetsskorna. De gamla danskläderna. Doften av mig, av dansösen Yasmin. Lukten av danslokal som osar svett. Jag sluter ögonen och slungas tillbaka i tiden

... jag går förväntansfullt från Rådmansgatans tunnelbanestation till Balettakademien, ivrig att få börja med danslektionen. Jag drömmer mig in i den. Jag börjar med övningarna vid stängen:

Jag ställer mig i femte position, med fötterna och benen utåtvidna från höfterna, placerar vänster hand lätt på stängen snett framför mig och håller den högra handen i utgångsställning. Spänner stjärtmusklerna och drar in magen, står rak i ryggen och nacken och håller kroppen upplyft, breddar och slappnar av i axlarna, vrider på huvudet, lutar det bakåt en aning och blickar snett ut mot danssalen. Jag börjar med några plié- och relevéövningar, som följs av battement tendu och battement tendu jeté. Sedan några rond de jambe övningar och därefter battement fondu, och sedan battement frappé och slutligen de stora rörelserna i battement developpé, grand battement jeté och adage. Jag följer den vackra, klassiska pianomusiken och känner den inom mig i varje liten rörelse. Jag fortsätter ut på dansgolvet med port de bras, effacé, pas de bourrée, piruetter, allegron och slutligen révérence för att tacka läraren och pianisten ...

Med alla flyttar de senaste åren har jag blivit tvungen att gå igenom kartonger fyllda med gamla leksaker, skolböcker, teckningar, danskläder och skor, bollgympadräkt och boll, pianoböcker och alla möjliga prylar som jag har samlat på mig genom åren.

Jag har kastats tillbaka till barndomen, som präglas av dansen men också av kompisar, skollärare och danslärare. Allt som har format mig till den jag är idag - min gula flamencoklänning med volanger och mina röda flamencoskor med vita prickar, min första balettdräkt och de första tåspetsskorna. Några storlekar senare: de blanka, nästan oanvända tåspetsskorna som jag hade sytt och förberett inför dansgymnasiet, strax före sommaren 1999.

Alla danskläder bär på sin historia.

Danskläderna jag bar på min sista danslektion ligger nedknölade i en plastpåse. De stinker av unken svett och instängd kartong - och källare, efter tio år i en plastpåse.

Så fort jag sluter ögonen för att känna in danskroppen känns det som om det vore igår jag dansade. Jag öppnar ögonen och inser att jag måste lämna det förlutna, min historia, bakom mig. Den totala kontrollen över varje liten muskel i kroppen är försvunnen. Min kropp är fångslad. Jag är fångslad i min kropp. Jag kan inte längre fly in i och iväg med kroppen. Jag måste välja om jag ska stanna kvar och begränsa mig själv i tanken – eller låta tanken få oändlig flykt.

För att gå vidare i sorgearbetet måste jag kasta danskläderna jag hade på mig under den sista danslektionen. Det hugger till i hjärtat när jag ser de knappt använda tåspetsskorna. De väntar på mig. Jag längtade så efter att få dansa in dem på skolan, att få skapa en ny historia av de nya tåspetsskorna.

Istället fick jag en rullstol. Istället för att trippa fram lätt som på moln tar jag mig fram med hjälp av en rullstol. Jag känner mig tung och begränsad i rörelsen. Min obegränsade rörelseförmåga lever kvar i minnet av det förlutna. Det är dags att lämna, begrava, acceptera mitt öde och gå vidare med livet.

Jag hittar inte bara mina danskläder utan skymtar även den bruna bikini-underdel jag hade på mig när olyckan inträffade. Det svider till i bröstet. Den känns främmande när jag tittar på den. *Var bikinin verkligen min en gång? Varför ska jag ha kvar den? frågar jag mig. För att bli påmind om mitt tidigare liv? Om vem jag en gång var? Om min bakgrund som dansös ... min dansbakgrund får inte glömmas bort och gå förlorad ... den har format mig till den jag är. Snabbt, för att inte hinna ändra mig, ber jag min personliga assistent att kasta danskläderna. Tåspetsskorna behåller jag, bikinin kastas. Vågar jag släppa taget? Ja, det är dags ...*

Jag grubblade länge över vad som hade kastats och därmed raderats ur mitt liv. Kommer dansösen Yasmin att vara försvunnen för alltid?